

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

examinând, fără participarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului Mogorici Gunar, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 08 octombrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2022, în cauza penală în privința lui,

Mogorici Gunar XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 16.04.2021 – 08.10.2021;

Instanța de apel: 02.11.2021 – 29.03.2022;

Instanța de recurs: 30.06.2022 – 09.11.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 08 octombrie 2021, cauza fiind examinată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, Mogorici Gunar a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani.

În baza art. 90¹ alin. (1), (2) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa de 1 (unu) an 6 (șase) luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei cu închisoarea urmînd a se calcula din data reținerii.

Conform art. 90¹ alin. (1) Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu fixarea termenului de probațiune de 1 (unu) an 6 (șase) luni, calculându-se după executarea pedepsei cu închisoarea.

S-a aplicat față de inculpatul Mogorici Gunar măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea, până la devenirea definitivă a sentinței.

S-a încasat de la Mogorici Gunar în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, la XXXXX în jurul orelor XX, Mogorici Gunar, aflându-se în strada satului XXXXX r-nul XXXXX, urmare unui conflict apărut spontan, urmărind scopul demonstrării supremației, dându-și seama că se află în loc public și sunt prezente alte persoane în apropiere, acționând prin intenție directă și conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând survenirea acestora, exprimând o vădită

lipsă de respect față de societate și cei din jur, contrar obligațiilor sociale, cu obrăznicie deosebită și încălcând grosolan ordinea publică, intenționat exprimându-se cu cuvinte obscene i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și cu un baston în regiunea capului lui Popescu Igor, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 14.12.2020, plaga în regiunea frontotemporală pe stânga, vătămări ce se califică ca ușoare.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea sentinței în partea pedepsei aplicate, cu aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal și stabilirea față de Mogorici Gunar a unui termen de probă.

3.1. În motivarea cererii de apel avocatul Nastas Tatiana a invocat că, procesul s-a petrecut în prezența inculpatului, acesta vina în comiterea infracțiunii imputate și-a recunoscut-o integral atât la urmărirea penală cât și în instanța de judecată și a depus către instanță cerere de examinare a cauzei în procedura art. 364¹ Cod de procedură penală, a dat dovadă de cooperare cu organul de urmărire penală.

A relevat că, deși instanța menționează în sentință faptul că nu a reținut circumstanțe atenuante, consideră că circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, conform art. 76 Cod penal, în privința lui Mogorici Gunar, este căință sinceră, colaborarea activă cu urmărirea penală. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art. 77 Cod penal instanța de judecată nu a stabilit.

A menționat faptul că părții vătămate i-a fost restituit prejudiciul cauzat pe cale extrajudiciară, motiv din care acesta nu a înaintat careva pretenții față de Mogorici Gunar.

Deși persistă un șir de circumstanțe atenuante totuși acestuia i-a fost aplicată o pedeapsa aspră.

A considerat că inculpatul nu prezintă pericol social, corectarea sa este posibilă prin aplicarea unui termen de probă, fără izolarea acestuia de societate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2022, a fost admis din alte motive apelul declarat, casată parțial sentința, doar în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care Mogorici Gunar a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani.

În conformitate cu art.90¹ alin.(1) Cod penal, prima parte a pedepsei aplicate lui Mogorici Gunar de 1 (unu) an și 6 (șase) luni închisoare, urmînd a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 (unu) an și 6 (șase) luni, s-a suspendat condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) an și 6 (șase) luni.

Termenul executării pedepsei stabilite lui Mogorici Gunar, urmînd a fi calculat din momentul reținerii de către organele competente.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a statuat că, prin rechizitoriu, inculpatului Mogorici Gunar i s-a incriminat comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, individualizată prin – huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încălcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor,

se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Totodată, din învinuirea înaintată rezultă că, inculpatul Mogorici Gunar „La data de XXXXX în jurul orelor XX, Mogorici Gunar, aflându-se în strada satului Boldurești r-nul Nisporeni, urmare unui conflict apărut spontan, urmărind scopul demonstrării supremației, dându-și seama că se află în loc public și sunt prezente alte persoane în apropiere, acționând prin intenție directă și conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând survenirea acestora, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și cei din jur, contrar obligațiilor sociale, cu obrăznicie deosebită și încălcând grosolan ordinea publică, intenționat exprimându-se cu cuvinte obscene i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și cu un baston în regiunea capului lui Popescu Igor, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 14.12.2020, plaga în regiunea fronto-temporală pe stânga, vătămări ce se califică ca ușoare”.

Instanța de apel a reținut că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 12.08.2021 (în vigoare 12.08.2021) privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287 alin. (1) din Codul Penal (neclaritatea normelor care incriminează infracțiunea de huliganism) (sesizările nr.208g/2020, nr.44g/2021, nr.49g/2021 și nr.76g/2021) s-a declarat neconstituționale cuvântul „grosolan” și textul „cinism sau” din articolul 287 alin.(1) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.985 din 18 aprilie 2002.

În contextul dispozițiilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 12.08.2021, instanța de apel a exclus din învinuirea înaintată inculpatului Mogorici Gunar calificativul de „grosolan”, reținând totodată că, fapta nu a fost dezincriminată, în continuare fiind pasibile de pedeapsă penală persoanele care au săvârșit faptele prejudiciabile de huliganism.

Instanța de apel în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant atestă că, la judecarea apelului, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 12.08.2021 au fost declarate neconstituționale cuvântul „grosolan” și textul „cinism sau” din articolul 287 alin.(1) Cod penal, adoptat prin Legea nr.985 din 18 aprilie 2002, ceea ce impune soluția de casare parțială a sentinței, inclusiv din oficiu în baza art. 409 Cod de procedură penală și pronunțarea unei noi hotărâri în latura penală potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Astfel, instanța de apel judecând apelul, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 385 alin. (1), pct. 1)-4) Cod de procedură penală, a constatat că, inculpatul Mogorici Gunar la XXXXX în jurul orelor XX, aflându-se în strada satului XXXXX r-nul XXXXX, urmare unui conflict apărut spontan, urmărind scopul demonstrării supremației, dându-și seama că se află în loc public și sunt prezente alte persoane în apropiere, acționând prin intenție directă și conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând survenirea acestora, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și cei din jur, contrar obligațiilor sociale, cu obrăznicie deosebită și încălcând ordinea publică, intenționat exprimându-se cu cuvinte obscene i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și cu un baston în regiunea capului lui Popescu Igor, cauzându-i conform

raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 14.12.2020, plaga în regiunea fronto-temporală pe stânga, vătămări ce se califică ca ușoare.

Instanța de apel a menționat că, deși inculpatul Mogorici Gunar a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția acestuia este pe deplin dovedită prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, și anume: declarațiile părții vătămate Popescu Igor f.d.20-21); declarațiile martorului Ciobanu Tatiana (f.d.28-29); raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 14 decembrie 2020 (f.d. 33-34).

Instanța de apel apreciind probele pe cauza penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, a conchis că, acțiunile inculpatului Mogorici Gunar urmează a fi calificate în temeiul art. 287 alin. (3) Cod penal cu semnele calificative: huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Obiectul juridic principal al infracțiunii constatate îl constituie relațiile sociale cu privire la ordinea publică apărute împotriva infracțiunii de huliganism. Obiectul juridic secundar al infracțiunii constatate îl constituie relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea, libertatea psihică (morală) a persoanei. Instanța de judecată reține că valorile sociale enunțate la alineatele precedente, au fost afectate în urma realizării de către inculpat a faptelor reținute prin prezenta sentință. Temeiuri care ar justifica acțiunile inculpatului, în măsura în care să înlăture caracterul penal al faptei acestuia, la caz nu au fost stabilite. Obiectul material al infracțiunii constatate îl reprezintă corpul persoanei – Popescu Igor. Latura obiectivă: se reține că norma legală enunțată incriminează mai multe acțiuni alternative, incriminate separat de legiuitor și care, prin ele însele, pot determina angajarea răspunderii penale.

Instanța de apel a specificat că, infracțiunea de huliganism, prevăzută la alin. (1) art. 287 Cod penal, se poate realiza prin comiterea uneia dintre următoarele acțiuni: 1) acțiuni intenționate, care încalcă ordinea publică însoțite de: a) aplicarea violenței asupra persoanelor; b) amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor; c) opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice; 2) acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc prin obrăznicie deosebită.” Reieșind din dispozițiile legii penale, instanțele judecătorești vor distinge trei forme de huliganism, pasibile de răspundere penală, și anume: 1. huliganism simplu, prevăzut de art.287 alin.(1) CP; 2. huliganism calificat, prevăzut de art.287 alin.(2) CP; 3. huliganism agravat, prevăzut de art.287 alin.(3) CP dacă această faptă este săvârșită cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Instanța de apel contrapunând semnele distinctive ale variantei agravante a componentelor de infracțiune stabilite de art. 287 alin. (3) Cod penal la faptele inculpatului, a apreciat că în faptele comise de Mogorici Gunar, sunt întrunite semnele laturii obiective a infracțiunii incriminate. Astfel, prin faptul că inculpatul

XXXXX în jurul orelor XXX, în cadrul conflict apărut spontan, a utilizat o perioadă îndelungată, cuvinte obscene în adresa părții vătămate Popescu Igor, în situația în care aceste acțiuni au fost realizate pe drumul principal din s. XXXXX r-nul XXXXX, aceasta a realizat acțiunea de încălcare grosolană a ordinii publice. Se reține că această acțiune a fost însoțită de aplicarea violenței de către inculpat în raport cu victima Popescu Igor. Violența a fost exprimată prin aplicarea multiplelor lovituri cu pumnii și cu un baston în regiunea capului. Toate aceste acțiuni violente au determinat apariția la partea vătămată a plăgii în regiunea fronto-temporală pe stânga, vătămări ce se califică ca ușoare. În același context, s-a reținut că utilizarea cuvintelor necenzurate pe drumul principal din s. XXXXX r-nul XXXXX, care este loc public prin sine însele reprezintă o conduită care denotă o abatere gravă și esențială de la normele general acceptate de conduită în societate. Prin urmare, instanța a apreciat că aceste acțiuni ale inculpatului reprezintă primul element al laturii obiective al infracțiunii incriminate - încălcare a ordinii publice. Ori, prin realizarea acestor acțiuni inculpatul a manifestat o lipsă vădită de respect față de spectrul de norme morale și de drept pozitiv specificate mai sus, care sunt unanim acceptate de societate, demonstrând prin această conduită o nepăsare gravă în raport cu aceste norme, care este orientată spre întreaga societate. La fel, s-a reținut că în faptele inculpatului sunt reliefate și elementele acțiunii adiacente – aplicarea violenței față de persoane. Astfel, fapta inculpatului exprimată prin aplicarea multiplelor lovituri cu pumnii și cu un baston în regiunea capului părții vătămate Popescu Igor și apariția în rezultat la victimă a plăgii în regiunea fronto-temporală pe stânga, calificate ca vătămare ușoară, în mod indubitabil reprezintă acțiuni violente cu aplicarea altui obiect (baston) pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Instanța de apel a reținut că, fapta inculpatului, exprimată prin luarea demonstrativă, în aceleași circumstanțe, pe drumul principal din s. XXXXX r-nul XXXXX, a unui baston din mașină și lovirea lui Popescu Igor, în fața unui minor, conține semnele și elementele calificative ale variantei agravante a infracțiunii stabilite de art. 287 alin. (3) Cod penal - huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Prin urmare, instanța de judecată a apreciat că în fapta inculpatului sunt întrunite elementele laturii obiective a infracțiunii incriminate și anume acțiuni intenționate, care încalcă ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

În temeiul celor specificate la alineatele anterioare, instanța de apel a apreciat că în acțiunile inculpatului sunt întrunite toate elementele distinctive ale laturii obiective a infracțiunii de huliganism incriminate de art. 287 alin. (3) Cod penal.

La individualizarea categoriei și mărimii pedepsei, ce urmează a fi aplicată inculpatului pentru comiterea infracțiunii stabilite de art. 287 alin. (3) Cod penal, care

se clasifică în categoria infracțiunilor grave, potrivit art. 16 Cod penal, instanța de apel a luat în calcul persoana celui vinovat, care la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d. 44), nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru (f.d. 47, 48), anterior a fost tras la răspundere penală în baza sentinței Judecătorei XXX din XXXXX pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal la 4 ani închisoare cu aplicarea art. 90 Cod penal pe un termen de probă de 4 ani (f.d. 53-55), prin sentința Judecătorei XXXXX din XXX în baza art. 264/1 alin. (1) Cod penal la pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 150 ore (f.d.56-57). La fel, s-a reținut și cazierul contravențional, potrivit căruia Mogorici Gunar a fost tras la răspundere contravențională de nenumărate ori și inclusiv, pentru injurie, huliganism nu prea grav(f.d.58-59). Circumstanțe atenuante, conform art. 76 Cod penal, precum și circumstanțe, care ar agrava răspunderea penală a inculpatului, conform art. 77 Cod penal, instanța de judecată nu a stabilit.

Instanța de apel a evidențiat că, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Ca urmare a celor menționate mai sus, instanța de apel a relevat că pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, legiuitorul estimând în abstracto pericolul social al respectivei infracțiuni a stabilit că, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani. Se concluzionează că, în baza art. 364¹ alin. (8) Cod procedură penală coroborat cu art. 287 alin. (3), Cod penal, fapta incriminată inculpatului Mogorici Gunar se încadrează în noile limite: de la 2 ani până la 4 ani și 8 luni închisoare.

Analizând cele menționate supra, se constată că inculpatul nu conștientizează acțiunile sale, comportamentul său în societate, astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia de a stabili inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, deoarece o altă pedeapsă este insuficientă și nu va atinge scopul pedepsei penale.

Totodată, instanța de apel a statuat că în privința lui Mogorici Gunar nu poate fi aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei, întrucât aceasta nu este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În concluzie, ținând cont de prevederile art.90¹ alin.(l) Cod penal, instanța de apel a considerat că este rațional ca, inculpatul Mogorici Gunar să execute prima parte a pedepsei de 1 (unu) an și 6 (șase) luni închisoare, în penitenciar de tip

semiînchis, iar restul pedepsei de 1 (unu) an și 6 (șase) luni, să fie suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) an și 6 (șase) luni.

5. *La 09 iunie 2022*, avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului Mogorici Gunar declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, prin care invocând incidența pct. 5), 10) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a sentinței și deciziei în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Mogorici Gunar, prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în coraport cu art 287 alin. (3) Cod penal, a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a acesteia în baza art.90 Cod penal.

5.1 În susținerea recursului avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului invocă că referitor la argumentele instanțelor de fond precum că inculpatul ar fi comis în trecut infracțiuni similare, trebuie de precizat că potrivit pct. 9 al Hotărârii Plenului CSJ, nu poate fi recunoscută drept circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, dacă antecedentele penale au fost stinse sau anulate sau dacă legea a decriminalizat acțiunea comisă în trecut. Trebuie de luat în considerare că inculpatul Mogorici Gunar nu are antecedente penale (mai exact au fost stinse), prin urmare nu poate fi recunoscută drept circumstanță agravantă săvârșirea faptei de către o persoană care anterior a comis fapte similare.

În ceea ce privește circumstanțele atenuante, precizează că, potrivit statuărilor din Hotărârea Plenului CSJ, pct. 5 și 6, circumstanțele atenuante nu sunt limitative și pot fi sesizate de către instanța de judecată chiar dacă nu sunt prevăzute în mod expres în lege, ci reieșind din situațiile factive a fiecărei spețe. Prin urmare, trebuie de luat în considerare că pe parcursul examinării prezentei cauze penale, de la etapa incipientă a procesului penal pot fi sesizate și evidențiate mai multe circumstanțe atenuante, după cum urmează: recunoașterea vinei încă de la etapa urmăririi penale; dorința învinutului de a se împăca cu partea vătămată, în pofida faptului că procurorul de caz a respins cererile depuse de partea vătămată nemijlocit și învinuit; nu există prejudiciu material sau moral nereparat; căința activă a inculpatului pe tot parcursul procesului penal.

În pofida faptului că instanțele de fond dar și cea de apel constată că nu există circumstanțe agravante în speță, nu constată nici una din circumstanțele atenuante invocate supra, iar pe cale de consecință, atât inculpatul cât și partea apărării este de părerea că, instanțele ierarhic inferioare au ales o categorie de pedeapsă prea aspră comparativ cu fapta comisă, gradul de vinovăție, lipsa circumstanțelor agravante cât și prezența a o mulțime de circumstanțe atenuante în speță.

Susține că, multitudinea de circumstanțe atenuante sesizate de către apărare, comparativ cu lipsa de circumstanțe agravante, dă posibilitate instanței de a-i aplica inculpatului Mogorici Gunar totuși o pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendarea executării acesteia potrivit art. 90 Cod penal, în coraport cu art. 364¹ Cod de procedură penală, or, instituția circumstanțelor atenuante și agravante este punctul de sprijin al instanței de judecată la capitolul stabilirii și individualizării pedepsei penale.

Invocă că, cauză penală a fost examinată în lipsa inculpatului Mogorici Gunar în instanța de apel, chiar din prima ședință, or, potrivit art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin. (2) pct. 1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.

Mai menționează și faptul că instanțele de judecată au aplicat pedeapsă cu închisoare reală, care fiind raportată la circumstanțele cauzei, în coraport cu prevederile legale, a fost individualizată incorect în viziunea noastră.

6. Ulterior, *la 11 octombrie 2022*, avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului, declară recurs suplimentar, prin care solicită casarea parțială a sentinței și deciziei în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Mogorici Gunar să fie eliberat de pedeapsă penală în temeiul art. 107 Cod penal și art. 2 al Legii nr. 243 cu privire la amnistie.

Suplimentar invocă că se întrunește condiția acordului scris al inculpatului Mogorici Gunar, fiind întocmit olograf de către condamnat personal, iar cu referire la art. 6 al legii, ultimul nu are nici o interdicție.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

7.2. Referitor la recursul ordinar declarat de către avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului la data de 11 octombrie 2022.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data **29 martie 2022**, în prezența procurorului, avocatului Sandu Daniela în numele inculpatului, iar inculpatul Mogorici Gunar fiind citat legal nu s-a prezentat, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d. 117-119, 125-126). Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel se constată că după pronunțarea dispozitivului deciziei, participanții la proces au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării integrale a deciziei motivate și anume pentru data de **10 mai 2022, ora 14:00**.

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la **10 mai 2022**, ședință despre care avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului a cunoscut, fiindu-i cunoscută și soluția pe caz, copia deciziei motivate fiind expediată părților(f.d.141).

Colegiul penal menționează că, la 08 iunie 2022 avocatul Bargan Alexandru a fost împuternicit de către inculpatul Mogorici Gunar, conform mandatului (f.d.153),

sa-i apere interesele în instanța de judecată, adică, după 10 mai 2022 ziua când a fost pronunțată decizia motivată din 29 martie 2022, iar la **11 octombrie 2022** avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului Mogorici Gunar a declarat recurs ordinar împotriva decizie instanței de apel adoptate la caz (f.d.157-158), care a fost înregistrat în cadrul Secției documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție, cu nr. de intrare 3930.

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Așadar, în cauza deferită judecării Colegiul penal specifică faptul că, pentru recurent termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **11 mai 2022**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **09 iunie 2022**.

Respectiv, recursul ordinar declarat de către avocaul Bargdan Alexandru în numele inculpatul Mogorici Gunar **la 11 octombrie 2022**, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Colegiul penal menționează, că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

7.2. Referitor la recursul ordinar declarat de către avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului la data de 09 iunie 2022.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul împotriva deciziilor pronunțate de instanțele de apel se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri ordinare în termen.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs ordinar examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate de recurent.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal atestă că recurenții fac referință la erorile prescrise la art. 427 alin. (1) pct. 5), 10) Cod de procedură penală, concretizate prin faptul că cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, precum și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiurile invocate de recurent și motivele specificate în susținerea acestuia, nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 321 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

Conform art. 236 alin. (1) Cod de procedură penală, chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă.

Potrivit art. 238 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă prin serviciul de personal al instituției în care lucrează.

Colegiul penal reține că, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel din 29.03.2022 (f.d.117-119), inculpatul Mogorici Gunar nu s-a prezentat, acesta fiind reprezentat de avocatul Sandu Daniela, prin urmare, instanța de apel a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului, care a fost citat legal (f.d.111).

Colegiul penal constată că, instanța de apel just a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului, la 29.03.2022 având loc pronunțarea dispozitivului deciziei în prezența avocatului, care reprezenta interesele inculpatului.

În aceste condiții, în conformitate cu art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul când inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță.

Conform art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin. (2) pct. 1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.

În acord cu prevederile art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de apel corect a decis judecarea cauzei în lipsa inculpatului, având în vedere că acesta s-a sustras de la judecată, nu a manifestat diligența necesară pentru a se informa despre statutul dosarului său.

Din considerentele expuse, Colegiul penal respinge criticile recurentului, privind existența temeiului pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod

de procedură penală.

În urma studiului lucrărilor dosarului, în opinia Colegiului, nu și-a găsit confirmarea nici temeiul pentru recurs invocat prin prisma pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel și-a motivat întemeiat soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei inculpatului și nu au admis careva erori, stabilind justificat și rațional ca inculpatul Mogorici Gunar să execute prima parte a pedepsei de 1 an 6 luni în închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 an 6 luni, să fie suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 an 6 luni.

Cu referire la criticele invocate de recurent, precum că a fost efectuată o individualizare injustă a pedepsei în privința inculpatului, instanța de recurs relevă că, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Prin urmare, instanța de judecată trebuie să aleagă și să aplice acel tip, și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii penale. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Totodată, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Așadar, Colegiul penal lărgit statuează că, instanța de apel conducându-se de principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, art. 75 alin. (1) Cod penal, corect a casat sentința primei instanțe în latura penală și a emis o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mogorici Gunar a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, iar în conformitate cu art. 90¹ alin. (1) Cod penal, prima parte a pedepsei aplicate lui Mogorici Gunar de 1 (unu) an și 6 (șase) luni închisoare, urmînd a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 (unu) an și 6 (șase) luni, s-a suspendat condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) an și 6 (șase) luni.

Mai mult, instanța de recurs respinge ca neîntemeiate argumentele recurentului precum că, pedeapsa stabilită inculpatului este prea aspră, din considerentul că aceasta este echitabilă și direct proporțională cu caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, și anume, la caz, trebuie avut în vedere că inculpatul anterior a fost condamnat pentru comiterea unei infracțiuni similare, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Colegiul penal menționează că, nu se constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea deciziei atacate sub aspectele invocate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este întemeiată și motivată, măsura de pedeapsă aplicându-se în conformitate cu prevederile legale, este echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, cu personalitatea acestuia și pericolul social al infracțiunii săvârșite.

Din considerentele expuse, instanța de recurs ordinar conchide că, temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale nu se identifică, pe care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Așadar, Colegiul penal statuează că, temeiurile invocate de către recurent prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 10) Cod de procedură penală, nu s-au confirmat în cauza dată, iar decizia atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Bargan Alexandru în numele inculpatului Mogorici Gunar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2022, în cauza penală în privința lui *Mogorici Gunar XXXXX*, pe motiv că recursul declarat la 10 iunie 2022 este vădit neîntemeiat, iar recursul din 11 octombrie 2022 este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **16 decembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie